

NOTTEB HM

ACTUEEL uitgave maart 2024

Is het geen wonder
zoals alles groeit
en zelfs na een winter
zo prachtig opbloeit

Het blijft toch bijzonder
dat warmte en licht
bij plant, dier en mens
dit wonder verricht

irmamoekestorm
www.knipoog.nu

Inhoud

Inhoud.....	2
Cultuurkalender kort.....	3
Nottebohm buurt en cultuur.....	4
AANDACHT !!	7
Activiteiten Vl@s.....	8
KAPSALON GESLOTEN	9
Foyer	9
De Meander	10
WOORDZOEKER	12
In de buurt	13
Geschiedenis van de wijk	16
In beeld	27
Activiteitenkalender Maart	30
Data om alvast in je agenda te zetten	31

NOTTEBOHM

Buurt & cultuur maart 24

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

Nottebohm zingt

14u30: samen zingen
hedendaags of liederen van vroeger

Seniorenkoor Cultuur

14u30: het Deurnese seniorenkoor
bezorgt u een geweldige namiddag

14

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

Buurtconcert Au Bal Mystique

20u00: Franse Chansons
In buurtverband

Lezing Vl@s: Zuidelijk Afrika van Namibië tot Zimbabwe

14u00: door Patrick Dewilde

27

INFO EN
INSCHRIJVEN
VIA VL@S
0496/52 40 82

INFO EN
INSCHRIJVEN
VIA DISTRICT
0470/82 20 79

Tablet Café – District Antwerpen

10u00: vragen rond Tablets en I-pads
Inschrijven bij District Antwerpen

Handwerkclub Chrisja en Mieke
15u00: samen mooie handwerkjes
maken en elkaar ontmoeten

Elke
dinsdag

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

Aquarellen met Frank

15u00: Frank laat u ook zonder
ervaring de mooiste dingen schilderen

Koffie Hertoghe

15u00: samen genieten van gebak,
koffie en fijn gezelschap

29

Nottebohm buurt en cultuur

>> *Alle activiteiten zijn voor iedereen (bewoners, burens, bezoekers) gratis toegankelijk, zo niet wordt dit expliciet vermeld.*

Handwerkclub

elke **dinsdag van 15 tot 17 uur** komen we samen meteen divers groepje burens om in de Brabozaal te breien, haken, kletsen,.... Iedereen welkom. Ook een fijne activiteit voor familie en vrienden.

Actua met Wannes

Elke woensdag om 10u30 bespreekt Wannes in de Nottebohmzaal het laatste nieuws in de wereld, waarna er tijd is voor discussie en gesprek.

Aquarellen

Vrijdag 8 en 29 in de Linde op 1AB om 15u00

Buurman Frank Mahieu leert u aquarellen. Ervaring is niet noodzakelijk, Frank weet met zijn aanpak iedereen te overtuigen en haalt uw artistieke kant zo naar boven. Iedereen welkom om een kijkje te komen nemen !!

Nottebohm zingt

Iedere maand warmen we onze harten met onze stem door liedjes te zingen van vroeger of ook hedendaagse muziek.

Donderdag 7 maart om 14u30 in de Nottebohmzaal

Oude brillen gezocht

Wij zijn op zoek naar "oude" of niet meer gebruikte brillen voor minder bedeelde mensen te helpen. Dit via Monique Witters. Breng je oud model naar café Biart, daar staat een inzameldoos.

Seniorenkoor Kultuur uit Deurne

Donderdag 14 maart komen de leden van Seniorenkoor Kultuur u weer een prachtig optreden brengen. Zij zijn een gemengd koor met een 25-tal koorleden, 3 solisten en een pianist.

Ze brengen een erg gevarieerd programma: meezingliederen, opera, operette, schlagers, evergreens, ...

VAGO schoenenverkoop Nottebohmzaal dinsdag 19 maart

VAGO gaat een stap verder in comfort schoenen voor losse steunzolen. Kwaliteit sinds 1955, met een schoenwinkel in Antwerpen en een eigen atelier voor herstellingen en aanpassingen.

Tabletcafé voor senioren

Vrijdag 29 maart 2024 van 10 tot 12

Nottebohm Wzc, Biartstraat 2, 2018 Antwerpen

District
Antwerpen

Kom mee swipen in het tabletcafé. Daar kan je terecht met al jouw vragen rond tablets en iPads. Senioren komen er samen om elkaar vragen te stellen over de tablet. Daarnaast helpt een ploeg ervaren begeleiders je op weg.

foto: Victoriano Moreno

Hoe kan ik foto's maken met zo'n tablet? Hoe werkt de app van De Lijn? Senioren komen samen om elkaar vragen te stellen over tablets. Ben je een beginnende? Dan kan je bij ons een tablet ontlend. We begeleiden je bij de eerste stapjes op de tablet. Heb je al wat meer ervaring en een eigen toestel? Onze begeleiders helpen je verder met al jouw vragen.

Gedichtenhoek - voor u uitgezocht door Ann Van Egdom

Max Greyson (1988 -)

Pas de deux

Twee mensen
een vrouw en een man
zij spreekt hij kijkt
zij wil weten wat, waar, wie, hoe, wanneer
hij zwijgt

Twee handen zijn een schaduw
een vogel op de muur
hij vliegt

L'homme

Er bestaat een mens
er bestaat een mens die stapt op een vloer
er bestaat een mens die stapt op een vloer van krakend hout en ijsbeert

Er bestaat een mens die struikelt
over iets wat lijkt op een steen
in een huiskamer waar geen stenen liggen

Er bestaat een mens
in zijn ene hand houdt hij niets
in zijn andere, ook niets

Die mens bestaat

Maud Vanhauwaert (1984 -)

zoals alle mensen

heb ik de meeste prijzen op deze wereld
niet gewonnen

heb ik de meeste boeken niet gelezen
er nog minder van geschreven

heb ik de meeste kinderen niet gebaard
de meeste mensen nooit ontmoet
de meesten niet eens gekust

dat stelt mij voor vandaag gerust

AANDACHT !!

Vrijdag 12 april , zal er wellness op de kamer worden voorzien vanaf 14u.
Dit kan zijn : gezichtsverzorging , nagelverzorging , voetbadje, ...

Max 10 personen. Schrijf je in via de verpleging voor 8 april , zij krijgen een inschrijvingslijst. Bij grote interesse zal dit meerdere malen per maand georganiseerd worden.

Activiteiten VI@s

Ook deze maand zullen de Vlaamse actieve senioren een aantal activiteiten in Nottebohm laten doorgaan.

Sommige activiteiten in gesloten groep maar ook enkele die open zijn voor bewoners en bezoekers van Nottebohm.

Opgelet de activiteiten beginnen stipt om 14u00.

Wil u meedoen aan één van deze activiteiten, laat het dan weten aan Inge uiterlijk een week voor de activiteit.

Hieronder een overzicht.

Vrijdag 15 maart: Muziekclub 'Filmmuziek' – 14u00 *Nottebohmzaal

Tijd om weer de filmmuziek op te roepen : een onuitputtelijk vat met alle stijlen , met alle emoties en mooie aangrijpende melodieën.
Meezingers, maar ook onbekende pareltjes

Woensdag 27 maart: Lezing VI@s 'Zuidelijk Afrika: van Namibië tot Zimbabwe' om 14u00 in Café Biart

Patrick Dewilde maakt een reis van meer dan 5.000 km door Zuidelijk Afrika.

In **Namibië** rijden we door de Kalahariwoestijn en maken we kennis met de Bosjesmannen en de Himbas. In **Zimbabwe** schitteren de Victoriawatervallen. **Lesotho** bereiken we door de gevaarlijke Sani-pas. In **Swaziland** gaan we naar het safaripark van koning Mswati. De grote wildparken in **Botswana** hebben een fascinerende fauna en flora.

Maar er is zo veel meer te beleven.

Een reis door Zuidelijk Afrika is ook een reis door de tijd : van de 30.000 jaar oude cultuur van de Bosjesmannen tot de kolonisatie door Portugezen, Hollanders en Engelsen, tot de meer recente tijden met Boerenoorlogen, de Apartheid en Nelson Mandela.

**Opgelet: Cafe Biart zal gesloten zijn op 27 maart !!!
nog te bekijken**

Donderdag 28 maart : Leesclub – 14u00 * Nottebohmzaal

We lezen samen een tekst uit een boek, een tijdschrift etc. We gaan genieten van literatuur en verhalen, ons sterker maken door de schoonheid in literaire teksten en uiteraard kunnen we dan onze emoties aan mekaar vertellen.

KAPSALON GESLOTEN

MAANDAG 11 MAART IS HET KAPSALON GESLOTEN !!

Foyer

Voor de bewoners van de Foyer op 2B is er een activiteitenprogramma afgestemd op de bewoner. Beweging, rust, koken, muziek, creativiteit, quizen, praten over weleer,.... er valt altijd wel wat te beleven.

Vanuit de foyer nemen bewoners ook deel aan activiteiten die elders in het woonzorgcentrum doorgaan. Maandelijks komt Frank met zijn accordeon.

De Meander

Dag	datum	uur	activiteit
Vrijdag	1/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en Eucharistie
		Nm	Kasten herindelen
Maandag	4/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Sjoelen
Dinsdag	5/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Koken : quiche met groenten
Woensdag	6/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Lentetafereel met Cathe
Donderdag	7/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Beauty & wellness
Vrijdag	8/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en Eucharistie
		Nm	Crea : dromenvanger maken
Maandag	11/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Paastakken versieren
Dinsdag	12/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Koken : wafels bakken
Woensdag	13/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Woordspel op groot bord
Donderdag	14/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Karaoke met Anaïs
Vrijdag	15/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en Eucharistie
		Nm	Crea : bokalen decoreren
Maandag	18/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Balspelen
Dinsdag	19/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Mannendag / vaderdag
Woensdag	20/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Crea : bloempotten verven
Donderdag	21/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Mikado
Vrijdag	22/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en Eucharistie
		Nm	Crea : bloemen knutselen
Maandag	25/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Beauty & wellness
Dinsdag	26/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Koken : "paas"zandkoeken
Woensdag	27/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Crea : stempelen
Donderdag	28/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en beweging
		Nm	Lentewandeling
Vrijdag	29/mrt	Vm	Koffie, krant, spel en Eucharistie
		Nm	Crea : eieren schilderen

dromen van de lente

Een winterprik de laatste snik van wat winter
hoort te zijn. De krokus meldt met kleurgeweld

wat de lente hoort te zijn.

de zwarte aarde vol teeltwaarde iets vroeger

dan hoort te zijn ligt barenklaar voor

lentewaar!

Zo de lente hoort te zijn.

JST

Enkele sfeerbeelden :

WOORDZOEKER

l v q i w q s f i q l c l m f f r x x
f e h w w f v s m z s o l g n q n i o s
i k c j w c l w c a f k c a s y v x s v
x l z c z q x d l l u q r i n e s t n f
i s l c q v g z y v v w k k z a a i e n v
o a h l a v a r v n r p k c r b o m e n
w c v x q z z b q v r l g p c l e n t e
g s f c b c e g f j n m i l i o e m b h
v q j f u r r d t k p b l o e s e m q l m
d h l z p r s k a l p a l f k j q n m e i o m
d q c p h u t u l p a l y h a c c i n t m i e s
c w r y a p r i l y h o o r j a a r f e i
x r u k r s d k w v o o r j a a r f e i
i k m i f b v e u l e n g e r d r i l a o
w r u q s n o n k i k e r d r i l a o
l j f l l h z o n n i g t o j o t q t e
l a x q q c x k p d h i e h k j g u n
c l b r n p v o g e l s j d e c u s v r r
e m j g m n m a a r t j d e b l o e m b
m p o v o s j p a a r d e n b l o e m b

april	maart
bloeien	mei
bloemen	narcis
bloesem	natuur
bomen	nest
broeden	paardenbloem
eitjes	rups
hyacint	seizoen
jaarargetijde	tulp
kalf	veulen
kikkerdril	vlinder
krokus	vogels
kuiken	voorjaar
lammetjes	zaaien
lente	zonnig

In de buurt

*Uitnodiging Buurtconcert
Au Bal Mystique
Vrijdag 15 maart om 20u*

R

Kernteam Buurtkring Hertoghe
nodigt u uit voor een

Buurtconcert met Au Bal Mystique
vrijdag 15 maart om 20u00 (deuren 19u30)

in Café Biart (Nottebohm Wzc, Biartstraat 2)

Een fijn concert met aansluitend een drankje en hapje
en veel inspirerende ontmoetingen.

Tot dan, en breng zeker je burens mee!!!
*Kristin, Berthy, Nelly, Monique, Frank,
Annemie, Alex, Marcel, Lea, Ria & Inge*

Met steun van district Antwerpen
en Nottebohm Wzc

District
Antwerpen

Aan de slag met je smartphone of tablet

- Smartphone leren gebruiken?
- Berichtjes versturen?
- Foto's ontvangen van familie of vrienden?
- Hulp bij gebruik van tablet of laptop?
- Of gewoon het gesukkel met de gsm moe?

Studenten van de Universiteit Antwerpen bieden je:

- wekelijkse individuele begeleiding
- op jouw tempo
- zo lang je wilt

En er is tijd voor een fijne babbel!

Doelgroep

Bewoners, familieleden en vrijwilligers van het woonzorgcentrum

Universiteit Antwerpen
Faculteit Letteren
en Wijsbegeerte

Bepaal mee de toekomst

ZATERDAG 11 mei stipt om **10.45**

deur sluit om 11.00

Onze buur Etienne organiseert
een exclusief buurtbezoek voor u
in de **Zwarte Panter, Hoogstraat 70**

een introductie, rondleiding,

werken van Bastow, Mugo en Bervoets,

drinks, snacks en een geschenkje

Schrijf u in via buurtkringhertoghe@gmail.com

Fotootjes

Hertoghe etentje

Breiclub

Geschiedenis van de wijk

Van Duvelstraatje naar Doorneleitje naar Doornelei

100 jaar geleden kwamen de eerste gesprekken op gang met de boordegenaars van het Doorneleitje om er een brede doorgangsweg van te maken. De straat moest verbreed worden van 3m naar 16m.

De korte rechte straat die wij kennen als verbindingsweg tussen de wijk De Lei en Berchem dateert van 1927. Voordien was het een donker wegje van nog geen karspoor breed. Ook het Duvelstraatje genoemd. Aan de twee uiteinden stonden paaltjes om voerlieden te verhinderen het te gebruiken als "sluipweg". De naam Doorneleitje wordt zelfs vernoemd in 18de -eeuwse akten. De verbrede nieuwe straat is tot stand gekomen bij de projecten van het doortrekken van de Jan Van Rijswijcklaan tot de Koningin Elisabethlei. Ook de Karel Oomsstraat moest verbreed worden en de Korte Lozanastraat heraangelegd.

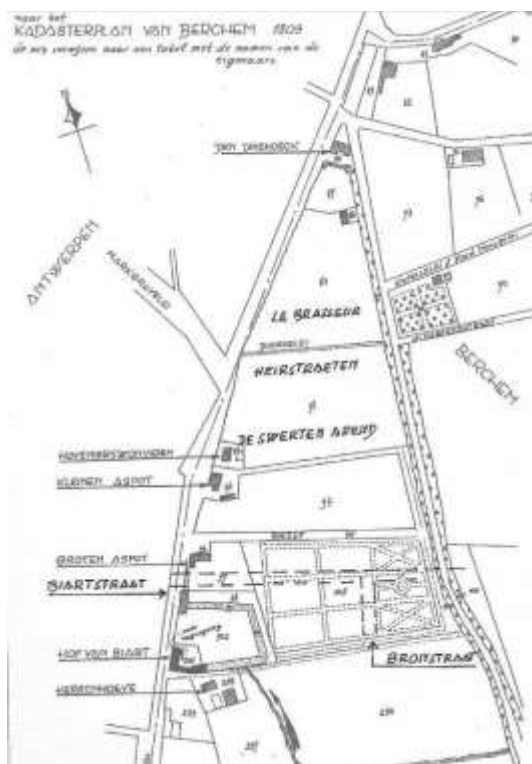
*Doorneleitje voor de verbreding. Kant
Generaal Lemanstraat. Felixarchief
GP#4968*

Doorneleitje met links lusthof Hens

In 1809 was het Doorneleitje begrensd langs de onpare zijde door het grote eigendom van Servais Le Brasseur. Een wijnhandelaar uit de Korte Nieuwstraat. Rond 1832 was het van J.F.F. Biart en na 1848 Somers-Biart. Aan de pare zijde lagen de gronden van de hoveniersfamilie Heirstraten. Deze laatsten hadden hun stenen woning in de huidige Karel Oomsstraat (over Domein Hertoghe) en was genoemd "De Swerten Arend" in 18de -eeuwse akten. Midden

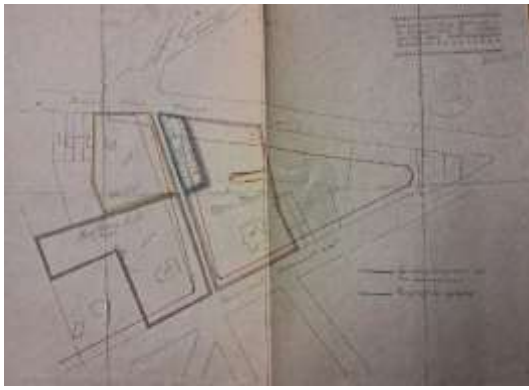
19de eeuw wordt er in het Doorneleitje een herberg gebouwd “Nieuw Europa”. Te lokaliseren waar nu de huizen staan aan de onpare zijde met de hoek van de Karel Oomsstraat. De oude herberg “Europa” was gelegen in de Markgravelei ongeveer ter hoogte van de huidige Stadsschool (De Kolibrie). Op het eigendom van J.F.F. Biart komen enkele lusthuizen, waarvan het laatste in 1990 is afgebroken voor een kantoorgebouw. Nu zijn het de appartementen Grand Yard. Dit domein vraagt nog een grondiger archiefonderzoek. Het gebied wordt genoemd “achter Den Dryhoek”. De afspanning “Den Driehoek” wordt reeds in de 15de eeuw in akten genoemd. De hoveniersgronden van Heirstraten werden omgevormd door twee lusttuinen met Hof van Plaisantie. Bouwperiode is ook midden 19de eeuw. Het domein “Ma Campagne” had zijn ingang in de Generaal Lemanstraat en behoorde in 1926 toe aan de familie Hens. Het werd ook gebruikt als ontmoetingscentrum door de Militaire Kring ‘Generaal Leman’. Vooraleer de straat verbreed werd, was er nog een openbare veiling van de grote bomen die op het onteigende gedeelte stonden. De opbrengst was voor de eigenaar. In het Felixarchief is nog een mooie foto waar je de buurtkinderen ziet spelen op de omgezaagde bomen. Het tweede domein had zijn ingang in de Karel Oomsstraat en is maar afgebroken in 1934. Op de grond staat nu het flatgebouw “Résidence Estoril” met op het gelijkvloers het restaurant Boker Tov. Het lusthof behoorde bij de onteigening toe aan de familie Joseph Emile Dumont (1842-1926) - Marie Félicie Serweytens de Mercx (1843-1922). Hun stadseigendom was de riante woning op de Meir nr. 24. In 1896 laat Mijnheer Dumont nog een nieuwbouw optrekken door architect E. Stordiau op nr. 22 in neo-Florentijnse stijl. De twee panden zijn afgebroken in 1929 voor de Caisse Hypothécaire Anversoise (later Anhyp). Ontwerp van architect Max Winders. Tijdens WOII was er in het bankgebouw de Duitse Feldkommandatur, het militair hoofdkwartier. Op 4 september 1944 hebben er bij het binnentrekken van de Britse panterdivisies enkele vuurgevechten plaats gevonden.

Fragment uit kadasterplan Berchem (Dumelz) 1809

Doornelei met boordeigenaars. Van Hombeek, Peten, Dumont en Hens

Boordeigenaars Doornelei 1925

De gevelde bomen van het lusthof Hens met spelende kinderen. Felixarchief GP #2161

*Hotel-restaurant op de hoek met de Karel Oomsstraat.
Gebouwd door Fr. van Van Hombeeck-Mertens in 1901.
Afgebroken in 1926-27 voor de verbreding van het
Doorneleitje.*

Karel Oomsstraat na 1934

Stadswoningen van de familie Dumont op de Meir 22-24. De donkere gevel is een ontwerp van architect E. Stordiau.

De familie Serweytens de Mercx. Een boeiend familie verhaal

Mevrouw J. E. Dumont, Marie Félice Serweytens de Mercx was de oudste dochter van Charles Serweytens (1812-1864) uit Sint- Pieters-op-den-Dijk in Brugge. Hij huwde Félicie Cornelia de Mercx (1820-1902). Ze hadden 6 kinderen. Het was een bekende familie in de omgeving van Brugge. In 1855 koopt Charles Serweytens op een openbare verkoping een gedeelte van de duinen van Knokke en Heist. Ongeveer 286 ha met een zeefront van 3,5km. Bedoeling was om er landbouwgrond van te maken. Wat mislukte. Het is zijn weduwe die het initiatief nam om een gedeelte van haar eigendom te verkopen voor een immobiliënproject. Een groot gedeelte van haar grondbezit schonk ze aan haar zes kinderen. Haar schoonzoon Donat Van Caillie-Serweytens zal de impuls geven voor het project Duinbergen (1900-1914). Het is een boeiend verhaal dat je kan lezen op de website www.Zwinstreek.eu "Het ontstaan van de badplaats Duinbergen".

Dan zul je de vraag stellen. Hoe kan een duinengebied in de handen komen van privépersonen?

Na de Slag van Fleurus op 26 juni 1794 lijft de Franse Republiek onze provinciën in. Vanaf het Consulaat was er grote geldnood om de oorlogen te betalen. Consul Napoleon Bonaparte bekwam dat alle domaniale goederen, zowel landelijk als stedelijk te verkopen, behalve de Nationale wouden. Ook duinen en strand maakten geen uitzondering: door de zee 'achtergelaten', maken zij deel uit van het Nationaal Domein. Het is ook in 1794 dat J.F.F Biart met het Franse leger via Lier naar Antwerpen komt. Over de familie Biart en de lusthof in de Karel Oomsstraat zullen we het later nog hebben in Hertoghe Actueel.

Josephus Emile Dumont-Serweytens de Mercx hadden twee kinderen. Maria Martha Dumont (°1870) huwt de advocaat Albertus Spruyt (°1869). Deze laatste hadden een dochter Marthe Marie die als 19-jarige werkzaam was als verpleegster tijdens WOI in het King Albert Hospitaal in Londen. In 2003 is zij nog gevierd als 107-jarige in het Sint- Jozefruithuis te Antwerpen. De

familie Spruyt bouwt in 1910 één van de grootste herenhuizen op de Jan Van Rijswijcklaan nr. 126. Nu het Phoebus foundation van Fernand en Karine Huts.

De dochters van Charles Serweytens de Mercx

De wegeniswerken mogen starten

De herberg Nieuw Europa is afgebroken in 1901 door Frans Van Hombeek-Mertens. Burgemeester-brouwer van Berchem. Tot 1912 was Den Driehoek trouwens nog Berchem. De grens was de Karel Oomsstraat.

Van Hombeek bouwt op de hoek met de Karel Oomsstraat een nieuw gebouw dat de naam café De L'Europe krijgt. Het gebouw heeft maar 25 jaar bestaan. Aangrenzend in het Doorneleitje stonden nog 6 volkswoningen.

café De L'Europe tussen 1901 en 1912

Verder aan de onpare kant grenst het Doorneleitje aan het Hof van Raymond Peten waarvan de ingang in de Generaal Lemanstraat gelegen was.

Op 24 september 1924 valt de beraadslaging van het Schepencollege voor onteigening. De eigenaars Peten, Hens en Dumont gaan akkoord met de overeenkomst. De gronden in de Doornelei worden gratis afgestaan. Er mag een project opgestart worden voor verkavelingen. Het domein Hens wordt opgekocht door de groep Ceurvorst. Mevrouw weduwe Van Hombeek verzet zich. Advocaat Albert Spruyt (schoonzoon van J.E. Dumont) wordt gelast de belangen van de Stad te behartigen in het onteigeningsgeding tegen Mevr. Van Hombeek.

De onteigening wordt toch doorgezet. Op 26 april 1926 verschijnt er een Koninklijk Besluit met de goedkeuring van de verbreding van de Doornelei. In afwachting van de afbraak van de

eigendommen Van Hombeeck moesten de huurders aan de stad Antwerpen huishuur betalen die rond de 87,50 fr. bedroeg per huisje. Voor de familie Hens betekende dit 1057 m² onteigening. De heer Peten 1448,72 m², De heer Dumont 674,18 m². De grondoppervlakte die zou onteigend worden van Mevrouw Van Hombeeck staat niet op het opmetingsplan van 1925. Vermoedelijk is het gedeelte van het Hof Van Peten langs de Generaal Lemanstraat niet onteigend. Zo kon de mooie smeedijzeren grille blijven bestaan. Ze heeft de tijd getrotseerd tot 1990.

*Hof van R. Peten op de hoek van de Generaal Lemanstraat-Karel Oomsstraat
Foto's december 1988.*

En zo gebeurde een aankondiging van de adjunct-Commissaris in 1925

Wij Pauwels Karel, adjunct-commissaris van politie, verklaren heden in deze stad te hebben afgekondigd, na **het steken der trompet**, het bericht van Burgemeester en Schepenen waarbij belanghebbenden verwittigd werden dat het plan van lijnrichting en onteigening bij gordel voor de verbreding van de Doornelei en van een gedeelte van de Karel Oomsstraat, ter inzage zal berusten op het 4de stadhuisbureel.....

In het onteigeningsdossier staat bovenstaande aankondiging. Het steken der trompet is een oude uitdrukking om een bericht aan te kondigen. Dit gebeurde vroeger op de pui van het Stadhuis of publieke plaats. Soms ook aan de kerk op zondag na de belangrijkste misviering of met plakkatens en affiches.

Ringtramlijn

Bij de aanleg van de Doornelei doken de plannen weer op om een Ringtramlijn aan te leggen tussen het Zuidstation en de Turnhoutsebaan in Borgerhout. Vanaf 15 februari 1914 reed de nieuwe tramlijn nr. 14 vanaf het Zuidstation via de Markgravelei tot aan de Karel Oomsstraat. Voor het personeel van de Minerva autofabriek was dit een belangrijke tramlijn. Het was de bedoeling deze tramlijn stapsgewijs verder uit te bouwen doorheen Berchem naar Borgerhout. Het uitbreken van WO1 heeft hier een stokje voorgestoken. Door de bezetter werden tramlijnen buiten de vesten zelfs verboden. Het was te voet gaan naar Mortsel of Wilrijk.

De eerste jaren na WO1 waren gekenmerkt door sociale onrust en een stijging van de levensduurte. Er was ook grote woningnood. De Antwerpse Trammaatschappij gaat echter na 18 jaar een tariefverhoging invoeren. Toch wordt er ook gedacht aan een sterke uitbreiding van het tramnet. In 1925 doet men een voorstel om 13,5 km nieuwe tramsporen aan te leggen. Lijn nr. 14 zit mee in het programma voor traject uitbreiding. Tijdens de werkzaamheden van de verbreding van de Doornelei tussen 7 juni en 3 september 1927 worden de werken 14 dagen stilgelegd voor het plaatsen van tramsporen. De aannemer was verplicht tijdens de werken een dag- en nachtwaker te voorzien. Bij de aanleg van de tramsporen wordt gebruikt gemaakt van dwarsliggers onder de tramsporen. Voordien werden blokken gebruikt onder de sporen. Het was de bedoeling om in 1927 al een aansluiting te maken op de tramsporen van de Generaal Lemanstraat. Dit is echter nooit gebeurd. Van de verbinding door Berchem wordt ook afgestapt.

Dus de sporen zijn nooit gebruikt. In 1936 worden de tramlijnen 13 en 14 samengetrokken tot één lijn. Petroleumtanks - Zuidstation - Karel Oomsstraat en terug. In 1943 wordt het dubbelspoor in de Doornelei opgebroken. In 2024 is er nog steeds geen Ringbuslijn van Zuid naar Noord...

Werken aan de tramsporen rond 1930 op het kruispunt Generaal Lemanstraat- Jan Van Rijswijcklaan. Tramarchief. E. Keutgens

Werknemers verlaten de Minervafabriek in de Karel Oomsstraat in 1907.

Architectuur Doornelei

De Stad Antwerpen gaat voor de nieuwe verkavelingen van de Doornelei richtlijnen opstellen i.v.m. de architectuur. De gevels moesten opgetrokken worden in duurzame materialen met oog voor de hedendaagse architectuur. De bebouwing tussen 1927 en 1937 opgericht vormt nog een mooi homogeen geheel. Jammer van de afbraak van het Hof van Peten in 1990. Het was een mooi stukje groen in de straat. In de jaren tachtig moest je nog oppassen als fietser voor de kippen die uitgebroken waren uit het domein Peten. Een van de eerste architecten die een eigen woning gaat ontwerpen is architect Léon Heutz op het nr. 24 in de Doornelei. Ook de bekende architect Léon Stynen ontwierp in 1935 de woning nr. 18. De woning is representatief voor het 'Nieuwe Bouwen'. Op de hoek van de Karel Oomsstraat ontwerpt architect Benoit Joseph Dupont het appartementsgebouw 'Résidence Estoril'. Hij richt hier zijn kantoor en woning in. Dupont heeft ook de twee appartementsgebouwen ontworpen in de Generaal Lemanstraat. Het zijn één van de eerste projecten voor Fr. Amelinckx. In 1943 wordt Benoit Dupont opgepakt door de Duitsers en afgevoerd naar het strafkamp Bützow (Mecklenburg). Hier zal hij overlijden in 1945. Op de vroegere eigendom Van Hombeeck ontwerpt architect Art. Croisiers de prachtige art decowoning. Meer informatie over de architectuur kunt u lezen in de inventaris onroerend erfgoed.

Art Decoarchitectuur in de Doornelei

Doornelei in 1952

Generaal Lemanstraat in 1957 met de twee appartementsgebouwen ontworpen door Benoit Dupont. Felixarchief SA029023

Heraanleg Karel Oomsstraat en de Desguinlei tussen Generaal Lemanstraat en Jan Van Rijswijcklaan

Reeds in 1909 worden er plannen opgemaakt om de Jan Van Rijswijcklaan door te trekken tussen de Lange Lozanastraat en het Albertpark. Het is pas bij het opstarten van de verbredingswerken van de Doornelei in 1923 dat ook aan de verbreding van de Karel Oomsstraat wordt verder gewerkt. In het gedeelte tussen Den Driehoek en de Doornelei wilde men in de Karel Oomsstraat in het midden een wandelweg die zou leiden naar het Nachtegalenpark. Ook voor de Jan Van Rijswijcklaan was dit de bedoeling. De trams reden langs de buitenzijde. In het tweede gedeelte van de Karel Oomsstraat zijn er nog enkele grote obstakels zoals de Minervafabrieken. Het is pas in 1957 dat er terug concrete plannen worden gemaakt. De Minervafabrieken zijn gebombardeerd en de ruïnes staan er nog. Het Collegebesluit van 28 juni van de Stad Antwerpen bepaalt dat de muren van de voormalige Minerva-fabriek mogen gesloopt worden. De restanten van de fabriek tot aan de Biartstraat blijven nog staan tot de bouw van de Peugeotgarage in 1960 (nu Albert Heyn) In het brede gedeelte van de Karel Oomsstraat over de Biartstraat wordt de fabriek volledig afgebroken. Er worden 2 rijwegen aangelegd met in het midden een parkeerzone van 12m breed. Deze bestaat nog steeds. Van een wandelweg in het midden van de straat is geen sprake meer. Aan de tuinmuur van Hertoghe wordt niet geraakt. De aannemer die het kindergasthuis Louise-Marie bouwt vraagt om de westmuur van de Minervafabriek nog even te laten staan. Het is een ideale werfafsluiting.

Jan Van Rijswijcklaan met tramlijn aan de buitenzijde van de wandelweg. Wachtende mensen om de koning en de koningin toe te juichen. Felixarchief Foto#11753

De gebombardeerde Minervafabriek in de Karel Oomsstraat in 1941

In het project zit ook de aanleg van de Desguinlei tussen Generaal Lemanstraat en de Jan Van Rijswijcklaan. Het wachtlokaal van de Masschelinkazerne dient hiervoor afgebroken worden. De kazerne zelf wordt nog gebruikt als stadsmagazijn. De kazerne stond ter hoogte van de Generaal Lemanstraat. Nu oprijt Craeybeckxtunnel. De volkstuintjes van "Werk van de Akker"

moeten ook verdwijnen en het oefenterrein voor ruiters van de manege Asselberghs wordt afgebroken. Deze manege bestaat nog steeds op Antwerpen Linkeroever.

De Minerva autofabriek in de Karel Oomsstraat in haar glorieperiode 1924

Kinderziekenhuis Louise Marie. 1959- 1997

Middenbermparking Karel Oomsstraat. Van de wandelweg richting Nachtegalenpark is geen sprake meer.

Toegang Masschelinckazerne aan de

Generaal Lemanstraat. Afgebroken voor de verbreding van de Desguinlei 1957-60.

Desguinlei tussen Karel Oomsstraat van aardeweg naar asfaltweg. Aanleg 1957-1960

Moderne auto rond moderne architectuur in 1967

Met dank aan: Marcel Windey, Marc Van Acker
Geraadpleegde bronnen: Inventaris Onroerend erfgoed Vlaanderen: Doornelei, Karel Oomsstraat, Desguinlei, Jan Van Rijswijcklaan
Notariaat Rijksarchief Beveren

Adresboeken Ratinckx- Berchem 1899

Felixarchief: Bouwaanvragen Doornelei, Karel Oomsstraat, Heraanleg Doornelei

107#239,246#680,697#5864,MA#66253

Foto's: Philippe Huijghebaert, Felixarchief afd. foto's, Danny Lannoy (Cnocke is hier),

Tramwegarchief E. Keutgens Negatief K21/511/1-5 - spoorwerken rond 1930

Aanvullingen of opmerkingen op deze rubriek zijn steeds welkom.

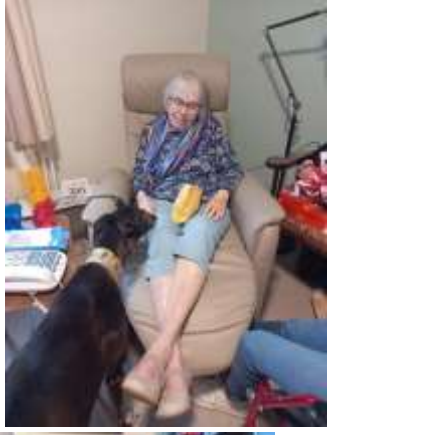
email: Alex.elaut@proximus.be of tel: 0478 311253

© Alex Elaut

In beeld

Activiteitenkalender Maart

Graag een planning van de maand op je kamer?

Hang deze gerust op om mee te zijn.

Dag	datum	uur	activiteit
Vrijdag	1 maart	10u45	Eucharistie in café Biart
		14u30	Oude beroepen quiz Nottebohmzaal
Maandag	4 maart	14u30	Spelnamiddag in café Biart
Dinsdag	5 maart	14u30	Tiramisu maken in de Linde * 1AB
		15u00	Handwerkclub in de Brabozaal
Woensdag	6 maart	10u30	Actua in de Nottebohmzaal
		14u00	Muziekclub VL@s nottebohmzaal
		14u30	Smul in café Biart : Huisbereide Tiramisu
Donderdag	7 maart	14u30	Zingen in de Nottebohmzaal
Vrijdag	8 maart	10u45	Eucharistie café Biart
		15u00	Aquarellen met Frank
Zondag	10 maart	11u30	Bistrot Nottebohm (enkel indien ingeschreven)
Maandag	11 maart	10u30	Bewegingsgroep café Biart
		14u30	Bingo
Dinsdag	12 maart	15u00	Bewonersraad in de Nottebohmzaal
		15u00	Handwerkclub in de Brabozaal
Woensdag	13 maart	10u30	Actua in de Nottebohmzaal
		14u30	Smul in café Biart : Mini loempia's
Donderdag	14 maart	10u30	Bewegingsgroep in café Biart
		14u30	Seniorenkoor in café Biart
Vrijdag	15 maart	10u45	Eucharistie café Biart
		14u00	VL@S muziekclub filmmuziek
		20u00	Buurtconcert 'Au Bal Mystique'
Maandag	18 maart	10u30	Bewegingsgroep café Biart
		14u30	Spelnamiddag in café Biart
Dinsdag	19 maart	14u30	VAGO schoenenverkoop Nottebohmzaal
		15u00	Handwerkclub in de Brabozaal
Woensdag	20 maart	10u30	Actua in de Nottebohmzaal
		14u30	Smul : Hot dogs
Donderdag	21 maart	10u30	Bewegingsgroep in café Biart
Vrijdag	22 maart	10u45	Eucharistie in café Biart
		14u30	André Rieu deel 2 Amsterdam Nottebohmzaal
Maandag	25 maart	14u30	Bingo in de cafe biart
Dinsdag	26 maart	14u30	Koffieklets in de Nottebohmzaal

Woensdag	27 maart	10u30 Actua in de Nottebohmzaal 14u00 VL@S lezing in Café Biart
Donderdag	28 maart	10u30 Beweging in Café biart 13u45 Leesclub VL@S
Vrijdag	29 maart	10u00 Tablet café in de Nottebohmzaal & Brabozaal 15u00 Koffie Hertoghe café Biart 15u00 Aquarellen met Frank

OPGELET: *De planning kan nog wijzigen. Raadpleeg daarom ook de weekkalenders die in de leefgroep omhoog gehangen.*

*Uw artikel in de Nottebohm Actueel?
Dat kan! Stuur het naar animatie@nottebohm.be*

Data om alvast in je agenda te zetten

Zondag 28 april: lentefeest

Zondag 12 mei: Bistrot Nottebohm

Zaterdag 22 juni: zomerfeest

Zondag 11 augustus: Bistrot Nottebohm

